

Bovendien geeft het *verzekerde* kapitaal geenszins aan hoe groot de totale obligo's zijn. Eenerzijds moeten de onkostenbedragen daarbij nog worden opgeteld, anderzijds suggereert het verzekerd kapitaal in sommige gevallen grootere obligo's dan de maatschappij in werkelijkheid heeft loopen b.v.

Bij verzekering van *kapitaal bij leven* geschieden de uitkeeringen alleen indien de verzekerden na een vooraf overeengekomen aantal jaren nog in leven zijn. Volgens de gegeven sterftetafel zullen van 97461 25-jarigen na 45 jaren 40636, die

Beleggingen f 863.186,—

f 863.186,—

Alvorens op de balans-opstellingen dieper in te gaan, stel ik mij voor een volgend maal allereerst de verzekeringen tegen jaarpremiën afgesloten te behandelen.

I. ROET Jzn.

COMMISSIE REGELING ACCOUNTANTSWEZEN

Installatie op 19 Maart 1928

Mr. Dr. A. L. Scholtens, Secretaris-Generaal van het Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid, die namens den Minister, die ongesteld is, de commissie zal installeren, spreekt de volgende rede uit:

Mijnheer de Voorzitter, Mijne Heeren.

Ik moge aanvangen U allen hartelijk dank te zeggen voor Uwe bereidwilligheid om zitting te nemen in de Commissie, ingesteld teneinde de mogelijkheid te onderzoeken eener regeling van het accountantswezen. De geschiedenis van deze zaak mag bij U bekend worden ondersteld, doch niettemin schijnt het mij goed nog eens in korte trekken uiteen te zetten, hoe het met het accountantswezen hier te lande thans gesteld is en aan welke omstandigheden Uwe Commissie feitelijk haar ontstaan heeft te danken, om dan ten slotte nog een oogenblik Uwe aandacht te bepalen bij de taak, welke Uwe commissie is toegedacht.

De ontwikkeling van het accountantswezen heeft in de laatste decennien een steeds grooter vlucht genomen. Werd het raadplegen van den accountant voorheen nog min of meer als een luxe, dus als een overbodige zaak beschouwd, naarmate de economische verhoudingen en eischen gecompliceerder werden, groeide de waardeering voor deze soort van deskundige voorlichting. Niet alleen in kringen van handel en industrie, ook daarbuiten openbaarde zich in steeds sterker mate de behoefte aan de diensten van den accountant en zoo heeft deze functionaris zich thans in de samenleving allengs een positie weten te veroveren, waarvan de belangrijkheid wel boven twijfel staat.

Met de ontwikkeling van het accountantswezen ging de ontwikkeling van het accountantsberoep hand in hand. Achtereenvolgens vormden zich verschillende organisatie's, welke zich ten deze een taak stelden. De verzorging der opleiding werd ter hand genomen, examens werden ingesteld, toezicht werd uitgeoefend, kortom, van particuliere zijde kwam een krachtig streven tot uiting om, bij de toenemende vraag, ook het peil van het beroep omhoog te brengen. Met waardeering mag worden getuigd, dat dit streven van het particulier initiatief tot dusverre in het algemeen met succes is bekroond geworden.

Naarmate de taak van den accountant in het openbare leven

dan 70-jarigen zijn geworden, in leven zijn. Zouden 97461 25-jarige personen elk een verzekering van f 100,— sluiten alleen uit te keeren bij leven op 70 jarigen leeftijd, dan bedraagt het voorgerecalculeerde maximum obligo f 4063600,— (excl. onkosten). De netto-koopsom bedraagt per f 100,— verzekerd kapitaal f 8,867, zoodat voor f 9746100,— verzekerd kapitaal door de maatschappij aan netto-koopsommen ontvangen zal worden $97461 \times f 8,867 = f 863.186,—$.

De opstelling wordt dan:

Verzekerd kapitaal bij leven f 9746100,—
Waarvan niet tot uitkeering komt
(begroot) „ 5682500,—

Begroot-obligo f 4063600,—
af: Begroote rente der beleggingen „ 3200414,—

Wiskundige reserve f 863.186,—

f 863.186,—

in omvang en belangrijkheid groeide, nam echter ook het gevaar toe, dat, tengevolge van de onbeperkte vrijheid, welke het beroep in zijn uitoefening genoot, onbevoegden zich als accountant zouden gaan opwerpen; en zij zich met dien begeerenswaardigen titel zouden gaan sieren, die daarop, noch op grond van bekwaamheid, noch uit hoofde van moraliteit aanspraak konden doen gelden. Dit gevaar bleek in de practijk niet denkbeeldig en het is dan ook niet te verwonderen, dat er stemmen opgingen om de vrije bedrijfsuitoefening van Regeeringswege aan *banden* te leggen of om het beroep op andere wijze tegen misbruiken te beschermen. Naar U zich zult herinneren leidde dit er toe, dat bij K. B. van Mei 1918 een Staatscommissie werd ingesteld, welke onder meer tot opdracht had na te gaan, of, en zoo ja op welke wijze, een wettelijke regeling van het accountantswezen behoorde te worden getroffen. Het belangrijke en uitvoerige verslag dezer Commissie, in 1920 uitgebracht, ging vergezeld van een voorstel van wet, dat de uitoefening van het accountantsberoep wel is waar vrijliet, doch de instelling van een officieel register inhield, waarin uitsluitend Nederlanders, die een van Staatswege afgenomen examen met goed gevolg hadden afgelegd en tegen wier inschrijving overigens bij een van overheidswege te benoemen Raad van Toezicht geen bedenkingen bestonden, als zoogenaamde register-accountants zouden kunnen worden ingeschreven. Een uitvoerige regeling voorzag in den overgangstoestand. Aan dit voorstel kon, wegens de daaraan verbonden kosten, geen uitvoering worden gegeven.

Intusschen was met dit verslag de kwestie der regeling van het accountantswezen in een nieuw stadium gekomen, in zoverre de vraag, of tot het treffen eener voorziening op dit punt diende te worden overgegaan, daarmede in beginsel in bevestigenden zin was beantwoord. Thans ging het er nog om, tot een conclusie te komen ten aanzien van de mogelijkheid eener regeling, welke hetzelfde doel zou bereiken zonder dat daarbij een beroep op de Staatskas zou behoeven te worden gedaan. Ik zal U niet vermoeien met een opsomming van de verschillende fasen, welke de kwestie sindsdien heeft doorlopen. Wel echter wil ik er met voldoening van gewag maken, dat de uitnemende resultaten van het werk, door verschillende particuliere organisaties in het belang van het accountantswezen verricht, de Regeering het nemen van een aanvankelijke beslissing daarin ten zeerste hebben vergemakkelijkt. Deze resultaten toch hebben haar allengs de overtuiging gegeven, dat de zorg voor de noodzakelijke verdere ontwikkeling van het beroep bij het particulier initiatief in te goede handen is dan dat hare taak ten deze een andere dan een aanvullende zou behoeven te wezen. Stelt zij zich derhalve eenerzijds op het standpunt, dat een regeling van het accountantswezen gewenscht is, anderzijds is zij tot de conclusie gekomen, dat zoodanige regeling zich zooveel

mogelijk zal hebben aan te sluiten aan het in het maatschappelijk leven tot dusverre gegroeide. Daarbij zal voorts, naar haar oordeel, kunnen en ook zooveel mogelijk moeten worden uitgegaan van de corporatieve zelfstandigheid der in het maatschappelijk leven opgekomen organisaties.

Naar U bekend is, heeft niet lang geleden een Commissie, door het vorige Kabinet aangewezen, en waarin drie der bestaande organisatie's, n.l. het Nederlandsch Instituut van Accountants, de Nederlandsche Bond van Accountants en de Nederlandsche Organisatie van Accountants vertegenwoordigd waren, mij een uitvoerige ontwerp-regeling aangeboden, waarin deze beginselen, naar het toeschijnt, belichaming hebben gevonden. Ik acht den hiermede door de drie genoemde organisatie's verrichten arbeid van groote betekenis, niet alleen om het resultaat, waartoe deze heeft geleid, doch in het bijzonder ook omdat daaruit een geest van samenwerking spreekt, die noodzakelijk aan het organisatieleven in de accountantswereld moet ten goede komen. Indien ik dan ook gemeend heb dit ontwerp thans aan Uwe Commissie ter nadere bestudeering te moeten voorleggen, dan is dit in de stellige verwachting, dat Uw arbeid tevens met het oog daarop vruchtdragend zal kunnen wezen, ook al hebben de verschillende bestaande accountantsorganisatie's daarin niet *als zoodanig* zitting. Want ofsehoon er uit den aard der zaak bij het doen eener keuze voor de samenstelling daarvan meer bepaaldelijk op gelet is, dat in de Commissie tot uiting zal kunnen komen datgene, wat er leeft in de drie organisaties, welker ontwerp den grondslag voor Uw onderzoek gaat vormen, een *vertegenwoordigend* karakter draagt Uwe Commissie niet. Hare verdere samenstelling geeft dat trouwens reeds duidelijk aan.

Thans nog een enkele opmerking over Uw taak. Naast een beoordeeling van de eischen, welke aan de accountants in het algemeen gesteld zullen moeten worden, willen zij kunnen profiteren van voordeelen, zooals die in het aangeboden ontwerp zijn gedacht, zal een belangrijk onderdeel daarvan zijn een beantwoording van de vraag, welke normen voor de *eerste* toelating, derhalve ter regeling van den overgangstoestand, dienen te worden gesteld. De in het ontwerp der drie organisatie's neergelegde voorwaarden geven, naar mij werd medegedeeld, wel ongeveer aan den grootst gemeenen deeler van hetgeen voor de thans in functie zijnde accountants, leden dier vereeniging, als eisch heeft gegolden. Ter voorkoming, dat de eerste toelating al te beperkt zou blijven, zal Uwe Commissie dus alliecht voor de maximale begrenzing dier normen de regeling van het bedoelde ontwerp tot richtsnoer nemen; uiteraard wordt geheel aan Uwe Commissie overgelaten, of en hoeverre daar beneden kan worden gegaan, zonder dat daardoor aan het peil van den accountantsstand hier te lande schade zou worden toegebracht.

En dan ten slotte nog een kort woord over de kwestie der regeling van het belastingconsulentschap, een onderdeel van Uw taak, dat ik niet gaarne onvermeld zou laten. Het feit, dat ook dit vraagstuk in de aan U verleende opdracht is betrokken, behoeft wel nauwelijks nadere toelichting. Indien men let op het nauwe verband tusschen het beroep van den accountant en dat van den belastingconsulent en op de op dit punt in den loop der jaren gerezen moeilijkheden, dan springt de wenselijkheid om te trachten gelijktijdig met het accountantswezen ook deze materie tot een regeling te brengen, wel zeer duidelijk in het oog. De maatschappij heeft bij het bezit van een goed corps belastingconsulenten een niet te onderschatten belang en ik stel er prijs op dit belang hier nog eens in Uwe bijzondere aandacht aan te bevelen.

Met mijn beste wenschen voor het welslagen in Uw arbeid verklaar ik hierbij Uwe Commissie voor geïnstalleerd.

De Voorzitter, Mr. H. Byleveld, beantwoordt deze rede als volgt:

Mijnheer de Secretaris-Generaal.

De eerste officieele akte eener officieele Commissie is veelal

de beantwoording harer installatiereede door haren Voorzitter. Oogenshijnlijk zeer eenvoudig: alle leden zijn zeer dankbaar voor het in hen gestelde vertrouwen en vol energie, om het gegeven vraagstuk te helpen oplossen!

Tot zoover gaat alles goed. Ook bij deze Commissie, aangevoerd om de mogelijkheid eener regeling van het accountantswezen te onderzoeken, kan de met het voorzitterschap vereerde functionaris zich daarin veilig toekennen van al zijn medeleden, ook al ontmoette hij menigeen humer thans voor het eerst, of al hernieuwde hij met anderen eene uit vroeger jaren dagteekenende, gewaardeerde kennismaking, welke echter nimmer speciaal op het terrein der Accountancy ontsproot of daarop betrekking had.

De door U zooveel geboden sehets der ontwikkeling van accountantswezen en accountantsberoep, waaraan dezerzijds van zelfsprekend geen woord is toe te voegen of af te doen, de daarbij vermelde actie van het particulier initiatief en de schildering der gevaren aan de tot dusver gehandhaafde vrijheid verbonden gebleken, de werkzaamheid en het resultaat van den arbeid der Staatscommissie 1918; dat alles ware reeds voldoende om eene nieuwe Commissie bij het opvatten van haar taak tot groote voorzichtigheid te manen.

Wel klonk daarna een blijmoediger toon in het door U voortgezet historisch overzicht, toen zij terecht mocht gewagen van de uitnemende resultaten door particuliere organisaties op dit terrein bereikt, en voorts ons verklaarde hoe in hoofdzaak door ons zal zijn te verstaan de in onze opdracht vermelde „aansluiting aan het in de maatschappelijk leven gegroeide” en „handhaving zooveel mogelijk van de corporatieve zelfstandigheid dier organisaties”; ja zelfs werd een oogenblik sehier elke gedachte aan moeilijkheid weggenomen, toen daar, bij de herinnering aan de ons als leidraad gesehonken ontwerp-regeling van drie der organisaties, gewaagd kon worden van den geest van samenwerking, daaruit blijkende, en voor ons welslagen zoo noodzakelijk. — doch voor wie op het breede veld der accountants geen volslagen vreemdeling is, liggen in en achter al deze blijde tonen toch ook steeds mogelijkheden voor allerlei dissonanten verborgen. Ik ben ook overtuigd, dat het een eerezaak onzer veelzijdig samengestelde Commissie zal zijn, om ten deze te zoeken naar een oplossing, die in schoone harmonie voorziet in alle belangen die hier met en naast en misschien tegenover elkander in geding komen: in de belangen van het publiek, te wiens behoefte toeh de accountants er zijn, in de belangen van den stand zelf, wiens naam niet hoog genoeg gehouden kan worden, voor zoover hij inderdaad waarlijk dat publiek in den ruimsten zin wenscht te dienen en in de belangen van alle daarop rechtebbende organisatie's of der al dan niet georganiseerde particuliere accountants. Daar daarbij moeilijkheden zullen rijzen, ook wellicht niet het minst bij het vinden van een juisten overgangstoestand, zij ons een spoorslag om snel en hard aan den arbeid te gaan. Aan het einde van dien arbeid lokt ons dan ten slotte de regeling van het belastingconsulentschap, waarbij, gelijk U zoo terecht opmerkte, de Maatschappij (en daar behooren wij allen toe) eveneens zoo groot belang heeft. Zonder dus in thans nog zeer onvruchtbare bespiegelingen te treden, eindig ik met namens deze Commissie de hoop uit te spreken, dat het in haar gestelde vertrouwen niet beschaamd worde, en dat zij binnenkort moge bieden een bruikbaar en afdoend antwoord op de haar gestelde vragen.

LITERATUUR

Red. M. M. DEEN Jr. en A. ROBLES

Nieuwe Balanstheoriën

De literatuur op het gebied der bedrijfshuishoudkunde is gedurende de laatste decennia met een aantal over de balansleer handelende werken verrijkt, welke een nadere beschouwing alleszins waard zijn.